

Emigratie: waar u zeker niet aan denkt. Of toch?

Invoer auto, ziektekosten en belastingzaken, ja, daar denkt iedereen wel aan, maar wie denkt aan het IPRG? Ik zal toelichten waarom dit toch belangrijk is.

Indien (vanuit Zwitserland gezien) twee buitenlanders – bijvoorbeeld twee mensen met een Nederlandse nationaliteit – emigreren naar Zwitserland, wordt het internationaal privaatrecht van belang.

In Zwitserland is het internationaal privaatrecht, het IPR, in een wet neergelegd, het IPRG. Het bevat 72 artikelen, maar het commentaar op het IPRG is 2188 bladzijden dik. Voor liefhebbers een genot. Dit keer houd ik het echter eenvoudig.

Stel dat u in Nederland gehuwd bent zonder huwelijkse voorwaarden te maken en/of zonder een rechtskeuze te doen ten aanzien van het huwelijksgoederenrecht, dus ten aanzien van het recht dat regelt welke goederen u beiden gezamenlijk toebehoren, welke goederen uitsluitend één van de echtgenoten en in welke mate u aansprakelijk bent voor (gemeenschaps)schulden. Deze regels zijn niet alleen van belang zolang u getrouwd bent, maar ook na een scheiding en ook na het overlijden van één van de huwelijkspartners.

Het IPRG bepaalt aan de hand van een zogeheten “dreistufige Kaskade” welk recht van toepassing is indien er geen sprake is van een rechtskeuze: primair het recht van het land waar u beiden woont. Is hiervan geen sprake of geen sprake meer, dan het recht van het land waar u voor het laatst gezamenlijk gewoond hebt. Is ook daarvan geen sprake, dan geldt het land waarvan u beiden het staatsburgerschap heeft of had. Tot slot – als vangnet – indien geen van deze situaties van toepassing is, geldt het Zwitserse huwelijksgoederenrecht.

In de praktijk rijzen problemen pas nadat het huwelijk is ontbonden door bijvoorbeeld het overlijden van één van de partners. Dat is het moment waarop de overblijvende partner geconfronteerd wordt met de juridische gevolgen van rechtsregels waarvan hij/zij zich niet bewust was en waarvoor ook nooit bewust gekozen is. Dat is om meerdere redenen ongelukkig. Ten eerste treft het iemand in een fase in het leven waarin men nu juist niet met “recht” te maken wil hebben en ten tweede kan ditzelfde recht consequenties hebben die de achterblijvende of diens kinderen voor grote problemen kan stellen.

Het behoeft weinig fantasie om te bedenken dat dit met name het geval kan zijn bij de zogeheten patchwork-families.

Het Zwitserse recht kent verschillende mogelijkheden om de vermogensrechtelijke situatie zo vorm te geven dat deze met uw wensen overeenstemt. Gebruik die mogelijkheden en doet u het vooral tijdig. U mag wel, maar daarvoor hoeft u niet de 2188 bladzijden van het Basler Kommentar, 3. Auflage, door te lezen.